

Практичні задачі до теми № 4

“Заходи забезпечення кримінального провадження”

Задача 1. «Тяжкість злочину як універсальний аргумент»

Слідчий за погодженням із прокурором звернувся до слідчого судді з клопотанням про застосування щодо підозрюваного К. запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

К. підозрюється у вчиненні тяжкого корупційного злочину. У клопотанні прокурор зазначив, що тяжкість санкції статті КК України свідчить про наявність ризику переховування. Інших фактичних обставин щодо намірів К. уникнути слідства не наведено.

Підозрюваний має постійне місце проживання, двох малолітніх дітей, раніше не судимий, добровільно з'явився до слідчого.

Запитання:

1. Чи відповідає таке клопотання вимогам ст. 184 КПК України?
2. Чи достатньо тяжкості інкримінованого злочину для доведення ризику переховування відповідно до ст. 177 КПК України?
3. Яке рішення повинен ухвалити слідчий суддя з огляду на принцип пропорційності (ст. 183 КПК України)?

Задача 2. «Формальне мотивування»

Слідчий суддя обрав підозрюваному М. домашній арешт. В ухвалі зазначено: «Існують ризики, передбачені ст. 177 КПК України, які не можуть бути усунуті більш м'якими заходами».

Жодної конкретизації ризиків та їх фактичного обґрунтування ухвала не містить.

Запитання:

1. Чи відповідає така ухвала вимогам ст. 194 КПК України?
2. Чи є підстави для її скасування в апеляційному порядку (ст. 309 КПК України)?
3. Які вимоги до мотивувальної частини рішення впливають із принципу судового контролю?

Задача 3. «Ризик впливу після допиту свідків»

Прокурор просить застосувати тримання під вартою до підозрюваного С., посиляючись на ризик незаконного впливу на свідків.

З матеріалів провадження видно, що всі ключові свідки вже допитані, їхні показання зафіксовані в протоколах та на відео.

Запитання:

1. Чи може існувати ризик незаконного впливу за таких обставин?
2. Які факти повинен надати прокурор для доведення цього ризику?
3. Чи може суд обмежитися менш суворим запобіжним заходом?

Задача 4. «Непомірна застава»

Суд визначив підозрюваному заставу в розмірі 15 мільйонів гривень.

Захист доводить, що підозрюваний не має майна і не спроможний внести таку суму.

Запитання:

1. Які критерії визначення розміру застави встановлені ст. 182 КПК України?
2. Чи може завідомо непомірна застава розглядатися як прихована форма тримання під вартою?
3. Яке значення має принцип співмірності?

Задача 5. «Продовження строку без нових аргументів»

Прокурор звернувся з клопотанням про продовження строку тримання під вартою.

У клопотанні повторено ті самі аргументи, що й два місяці тому. Нових обставин не наведено.

Запитання:

1. Чи допускається автоматичне продовження строку тримання під вартою (ст. 197 КПК України)?
2. Чи зобов'язаний суд перевіряти актуальність ризиків?
3. Які вимоги до обґрунтування клопотання про продовження?

Задача 6. «Застосування запобіжного заходу без належної підозри»

Підозра була вручена формально, без детального викладу обставин і доказів.

Прокурор просить застосувати домашній арешт.

Запитання:

1. Що означає «обґрунтована підозра» в контексті ст. 177 КПК України?
2. Чи може запобіжний захід застосовуватися за відсутності достатнього рівня підозри?
3. Які повноваження має слідчий суддя у такій ситуації?

Задача 7. «Зміна обставин»

Підозрюваному обрано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту. Через три місяці всі слідчі дії завершено, підозрюваний належно виконував обов'язки.

Захисник подає клопотання про скасування запобіжного заходу.

Запитання:

1. Які підстави для зміни або скасування запобіжного заходу передбачені ст. 201 КПК України?
2. Чи повинен суд оцінювати зміну ризиків?
3. Яке рішення є обґрунтованим?

Задача 8. «Затримання понад 72 години»

Особу затримано в порядку ст. 208 КПК України. Через 80 годин після затримання клопотання про обрання запобіжного заходу ще не розглянуте судом.

Запитання:

1. Який граничний строк утримання особи без рішення суду?
2. Які правові наслідки перевищення цього строку?
3. Чи може суд згодом «легалізувати» таке затримання?

Задача 9. «Ризик продовження злочинної діяльності»

Прокурор просить застосувати тримання під вартою, посиляючись на ризик вчинення нового злочину.

Єдине обґрунтування — тяжкість інкримінованого діяння.

Запитання:

1. Які фактичні обставини можуть підтверджувати ризик вчинення нового злочину?
2. Чи достатньо тяжкості злочину для доведення такого ризику?
3. Який запобіжний захід може бути більш співмірним?

Задача 10. «Суд виходить за межі клопотання»

Прокурор просив застосувати заставу.

Слідчий суддя, вважаючи її недостатньою, застосував тримання під вартою.

Запитання:

1. Чи вправі суд застосувати більш суворий запобіжний захід, ніж просить прокурор?
2. Чи порушено принцип змагальності (ст. 22 КПК України)?
3. Які наслідки такого рішення?